SO ARBETSLÖSHETSKASSORNAS SAMORGANISATION

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

I slutet av 1800-talet började fackföreningarna ge viss ekonomisk hjälp till sina arbetslösa medlemmar. Den bestod till en början av ett resebidrag för att ge medlemmarna möjlighet att söka arbete på annan ort. På den tiden var städer ofta uppbyggda kring en industri. Försvann industrin så försvann också möjligheten till arbete på orten.

Den första arbetslöshetskassan i Sverige var Typografförbundets a-kassa. Den startade sin verksamhet med reshjälp 1885. Då finansierades kostnaderna för a-kassornas verksamhet helt med medlemsavgifter. Det fick till följd att ersättningsnivåerna blev låga och reglerna för att få ersättning restriktiva. Arbetslösheten och framförallt säsongsarbetslösheten var betydande inom många områden. Eftersom kassornas ekonomi i allmänhet var svag påverkades ersättningens storlek och ersättningsperiodernas längd även vid små ekonomiska påfrestningar. För att få en effektiv försäkring krävdes hjälp utanför den fackliga rörelsen.

Den statsunderstödda försäkringen

Under 1920- och 30-talen tillsattes en mängd utredningar för att undersöka och ge förslag på hur en arbetslöshetsförsäkring med stöd från staten skulle kunna utformas. Dessa utredningar mynnade så småningom ut i ett förslag om en frivillig arbetslöshetsförsäkring med statsbidrag.

Den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen trädde ikraft 1935. För att en a-kassa skulle vara berättigad till statsbidrag skulle den antas som erkänd arbetslöshetskassa av tillsynsmyndigheten, som då var Socialstyrelsen. (Arbetsmarknadsstyrelsen (Ams) blev tillsynsmyndighet 1948 och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) övertog uppgiften 2004). En kassas verksamhet reglerades av stadgar som skulle stå i överensstämmelse med arbetslöshetskasseförordningen och som för att vara giltiga skulle registreras av tillsynsmyndigheten. Antalet medlemmar i de erkända arbetslöshetskassorna var 1935 cirka 41 000.

Grundvillkor för rätt till ersättning

För att ha rätt till ersättning krävdes att man fyllt 16 år, var arbetsför, oförhindrad att ta arbete och anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Det krävdes också att det så kallade avgiftsvillkoret var uppfyllt. Avgiftsvillkoret var uppdelat i två delar; det icke tidsbestämda avgiftsvillkoret och det tidsbestämda avgiftsvillkoret. Det första är det som vi idag kallar medlemsvillkoret och det andra är det som vi kallar arbetsvillkoret.

Det icke tidsbestämda avgiftsvillkoret (medlemsvillkoret)

För att få ersättning krävdes att man betalt in 52 veckoavgifter eller tolv månadsavgifter. Avgift betalades endast för vecka då arbete utförts. Vid arbetslöshet eller långvarig sjukdom innebar det att villkoret inte kunde uppfyllas förrän medlemmen fick arbete på nytt och arbetat resterande tid. Det räckte med att villkoret var uppfyllt en gång under medlemstiden.

Avgiftsvillkoret hade till syfte dels att bidra till kassans fonduppbyggnad, dels att förhindra att personer försäkrade sig först när de visste att de skulle bli arbetslösa.

Det tidsbestämda avgiftsvillkoret (arbetsvillkoret)

Det tidsbestämda avgiftsvillkoret omfattade ursprungligen 26 veckoavgifter, men sänktes efter några år till 20 veckoavgifter, fem månadsavgifter, som avsåg arbetad tid under de tolv månaderna närmast före arbetslösheten. Villkoret skulle prövas vid varje arbetslöshet som kontroll att den arbetslöse hade en aktuell anknytning till arbetsmarknaden.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

- 16-års gräns
- Arbetsför/oförhindrad att ta arbete samt anmäld på Arbetsförmedlingen
- Avgiftsvillkoret
- Daghjälp två till sex kronor per dag

1935

Enligt 1934-års arbetslöshetskasseförordning var en arbetslös medlem skyldig att anmäla sig varje dag hos arbetsförmedlingen, för att kunna få ersättning, såvida det inte fanns särskilda skäl. Det kunde till exempel vara att det var lång väg till arbetsförmedlingen. Dispens från att besöka arbetsförmedlingen gavs med högst en vecka. Arbetsförmedlingen saknade resurser för att klara av alla besök och de obligatoriska besöken blev normalt cirka två per vecka. I mitten på 60-talet räckte det med ett personligt besök per vecka hos arbetsförmedlingen och från och med 1987 krävdes endast ett personligt besök, när man blev arbetslös, därefter när arbetsförmedlingen kallade. (Detta gäller fortfarande).

För att intyga att medlemmen var arbetssökande och anmäld på arbetsförmedlingen fanns ett så kallat karens- och kvittokort. Den sökande fick kortet stämplat med ort och datum. Alla dagar skulle vara stämplade för att ersättning skulle kunna betalas ut. Härav uttrycket som hänger med än idag ”att gå och stämpla”. Ansökan om ersättning var då muntlig i samband med att man lämnade över sitt karens- och kvittokort. Skriftlig ansökan om ersättning krävdes från september 1957, då karens- och kvittokortet ersattes av kassakortet.

Ersättningsperioder

I den första arbetslöshetskasseförordningen från 1934 angavs att ersättningsperioden fick ligga mellan lägst 90 ersättningsdagar upp till maximalt 120. Efter några år blev ersättningsperioden förlängd till 156 dagar. Ersättning kunde betalas ut för sex dagar per vecka. Antalet ersättningsdagar sänktes 1964 till fem per vecka.

Beräkning av ersättningsdagar

Försäkringen byggde på att medlemmarna var helt arbetslösa. Ersättningsrätt beräknades dag för dag och kallades daghjälp. Daghjälp betalades endast ut för dag då medlemmen var helt arbetslös och kunde som mest betalas ut för sex dagar per vecka (till 1964). Söndagar och med vissa undantag andra helgdagar betalades inte någon ersättning ut.

Den normala arbetstiden var högst 48 timmar per vecka, det vill säga åtta timmar per dag i sex dagar. Den som arbetade del av dag fick inte någon ersättning för den dagen. Till exempel betalades tre dagshjälpsbelopp om en medlem arbetade tolv timmar per dag i tre dagar och var helt arbetslös i tre dagar. Detta trots att han hade arbetat mer än ”normalt” under de dagar han arbetade. Man tog inte hänsyn till totalt arbetad tid under hela veckan.

Under vissa förutsättningar gavs från 1956 möjlighet att betala ut halv ersättning vid deltidsarbetslöshet.

Karens

Karensen var i början ett viktigt medel för att hålla försäkringens kostnader nere. Karensen var tillsammans med avgifterna den självrisk som medlemmarna fick stå för. Den ansågs även vara ett medel för att få de arbetslösa mer benägna att söka arbete.

Innan ersättningsperioden påbörjades skulle karens på sex dagar, motsvarande en arbetsvecka, avklaras under en ramtid av 14 dagar. Kassorna fick i sina stadgar föreskriva längre karens än sex dagar men den fick inte överstiga tre månader. Det var ovanligt att karensen översteg sex dagar. Ny karens skulle fullgöras varje gång medlemmen blev arbetslös. Dock inte om medlemmen blev arbetslös efter att ha arbetat under högst 18 arbetsdagar (tre veckor) eller efter sjukdom, barnafödande och värnplikt.

Karensen slopades 1989. Kostnaderna för detta betalades genom att kompensationsnivån sänktes från 91,7 procent till 90 procent av den tidigare dagsförtjänsten. Karensen infördes

på nytt 1993. Det är värt att notera att kompensationsnivån trots det låg kvar på samma nivå som tidigare, det vill säga 90 procent av tidigare dagsförtjänst.

Ersättningsnivå
Den så kallade daghjälpen var 1935 den enda understödsformen och fick betalas ut med högst sex kronor och i regel inte understiga två kronor per dag. Undantag gjordes för kvinnor och medlemmar som ej uppnått viss i stadgarna angiven ålder. I dessa fall kunde daghjälp betalas ut med lägst en krona.

A-kassan fick välja mellan ett eller flera daghjälpsbelopp inom de angivna gränserna. Statsbidraget utgick med högre procentuell andel till de lägre dagpenningbeloppen, vilket ledde till att avgifterna för de högre beloppen blev jämförelsevis höga. Eftersom medlemmarna till en början fritt fick välja dagpenningklass valde de ofta en klass med låg dagpenning och låg avgift. Härigenom uppkom en viss underförsäkring.

Omräkningstabellen introducerades 1964 och arbetslöshetsförsäkringen övergick till ersättning fem dagar per vecka. Daghjälpen bytte samma år namn till dagpenning. Maximibeloppet höjdes med 20 procent som en kompensation för minskningen av antalet ersättningsdagar per vecka.

1973-års lag om arbetslöshetsförsäkring

Arbetslöshetskasseförordningen från 1934 ersattes 1974 med Lag om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

Medlemsvillkoret
Avgiftsvillkoret på 12 månader ändrades 1974 till att bli ett 12-månaders medlemsvillkor. Nu krävdes inte längre att medlemmarna utförde arbete i en viss mängd för att uppfylla villkoret, det räckte med att man varit medlem i kassan under minst tolv månader. För rätt till ersättning krävdes också att arbete utförts i viss omfattning (arbetsvillkor).

Arbetsvillkoret
Huvudregeln för att uppfylla ett arbetsvillkor blev nu att personen arbetat minst 5 månader inom en 12-månadersperiod, ”ramtid”. Även med arbete jämställd tid kunde nu räknas in i arbetsvillkoret, dock endast en gång.

Tillsynsmyndigheten beslutade 1976 om en uppmjukning av arbetsvillkoret. Det krävdes 75 dagars arbete fördelat på minst fem kalendermånader. Endast dag med minst tre timmars arbete kunde tillgodoräknas. Reglerna förändrades 1989 på så sätt att de 75 dagarnas arbete skulle vara fördelade på minst fyra månader. Kompensationsnivån sänktes då även, från 91,7 procent till 90 procent.

Ersättningsperiod
Begreppet ersättningsperiod skapades 1974. Maximitiden för ersättning förlängdes från 150 till 300 dagar. Medlem som fyllt 55 år innan ersättningsperioden på 300 dagar gått till ända fick ersättning 150 dagar till, totalt 450 dagar.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

Normalarbetstid

I 1973 års lag fanns inte några generella regler för beräkning av normalarbetstid. Kassorna fick själva välja metod och de flesta kassorna valde att göra en genomsnittsberäkning av arbetstiden under de fem kalendermånader som låg till grund för prövningen av arbetsvillkoret.

Först 1981 fastställdes generella föreskrifter för hur normalarbetstiden skulle beräknas. Dessa innebar att om medlemmen haft en fast arbetstid under de tre månaderna som låg närmast före arbetslösheten så var det denna veckoarbetstid som skulle utgöra normalarbetstiden. Om veckoarbetstiden varierat under dessa månader skulle en genomsnittsberäkning göras. Beräkningen skulle göras på de fem månader som arbetsvillkoret uppfylldes under. Om det var till medlemmens fördel skulle normalarbetstiden fastställas på samtliga tillgodoräkningsbara kalendermånader inom ramtiden. En månad var tillgodoräkningsbar om medlemmen arbetat minst tio dagar och 70 timmar per månad.

Arbetsvillkoret förändrades 1989 till 75 dagars arbete fördelat på minst fyra månader. För att fastställa normalarbetstid och dagpenning användes en genomsnittsberäkning på de fyra senaste månaderna.

Nya regler för beräkning av normalarbetstid och inkomst kom 1992. Beräkningen skulle då göras på de tre kalendermånader under ramtiden som innehöll flest arbetade timmar. Hade medlemmen haft samma veckoarbetstid under månaderna skulle den tiden utgöra normalarbetstiden. Om medlemmen haft varierande arbetstid skulle normalarbetstiden fastställas med ett genomsnitt av den arbetade tiden under de tre månaderna.

- Förordning blir lag
- Medlemsvillkor
- Arbetsvillkor
- Ersättningsperiod 300 dagar

1974

1993

Januari 1993 höjdes dagpenningtaket till 598 kronor. Arbetsmarknadsåtgärden ALU, Arbetslivsutveckling, infördes som en försöksverksamhet och avstängningsregler för ALU infördes också.

Vidare sänktes i juli kompensationsnivån från 90 procent av tidigare dagsförtjänst till 80 procent. Samtidigt sänktes dagpenningtaket från 598 kronor per dag till 564 kronor och den lägsta dagpenningnivån till 198 kronor.

Den automatiska höjningen av dagpenningtaket, med stöd av löneutvecklingen för industriarbetare, togs dessutom bort. Regeringen bestämmer högsta och lägsta dagpenning som skulle gälla.

Det här året infördes karensvillkoret igen efter att ha slopats 1989. Innan en ny ersättningsperiod kunde påbörjas skulle fem karensdagar fullgöras inom en ramtid på 12 månader. Det fanns även en övergångsregel för de som påbörjat sin ersättningsperiod innan villkoret trädde ikraft. Alla som var arbetslösa när karensvillkoret återinfördes skulle drabbas av detta.

- Dagpenningen höjs till 598 kronor
- ALU införs
- Kompensationsnivån sänks från 90 procent till 80 procent
- Högsta dagpenning sänks till 564 kronor
- Karensvillkor återinförs

1993

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

1994

Under året skedde stora förändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Den borgerliga majoriteten i riksdagen fattade beslut om förändringar som sedan revs upp av den socialdemokratiska regeringen efter valet i september. Den socialdemokratiska regeringen talade om att göra en ”återställare” av försäkringen. EES-avtalet och en ny nordisk konvention om social trygghet började gälla från 1 januari.

Ny lag infördes

I juli infördes en ny lag - Lag om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet. Avgiften skulle bidra till att finansiera ersättningar som betalats till arbetslösa enligt Lagen om arbetslöshetsförsäkring (ALF) och Lagen om kontant arbetsmarknadsstöd (KAS-lagen). Avgift togs ut på inkomst av anställning och av annat förvärvsarbete upp till 7,5 x basbeloppet. Avgiften utgjorde 1 procent av avgiftsunderlaget och var inbakad i skattetabellerna. Fyra arbetsmarknadskassor inrättades med uppgift att betala ut inkomst-relaterad ersättning till arbetslösa som uppfyllt avgiftsvillkor och arbetsvillkor men inte var medlemmar i några a-kassor. KAS-regionerna som funnits sedan 1974 hade det administrativa ansvaret för verksamheten.

Medlemsvillkoret

Under året ersattes medlemsvillkoret med ett avgiftsvillkor. En konsekvens av att medlemsvillkoret slopades var att det inte krävdes ett obrutet medlemskap för rätt till ersättning. Den som bytt arbetslöshetskassa hade rätt till fortsatt ersättning i samma ersättningsperiod även om inträdet i den nya kassan inte skedde omedelbart efter utträdet ur den gamla.

För att vara ersättningsberättigad skulle man under 12 kalendermånader under en ramtid av 24 månader omedelbart före arbetslösheten ha betalt avgift enligt lagen om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet eller varit skyldig att betala sjömansskatt. Detta villkor skulle gälla fullt ut från 1 januari. Den som blev arbetslös 1 juli och då uppfyllde ett medlemsvillkor ansågs ha uppfyllt ett avgiftsvillkor. För den som inte uppfyllt ett medlemsvillkor och blev arbetslös räknades varje månad som medlem i a-kassan som en avgiftsmånad. Inträdesvillkoret för att bli medlem i de vanliga kassorna kvarstod.

Övergångsregler

Att byta ut medlemsvillkoret mot ett avgiftsvillkor krävde övergångsregler. De som blev arbetslösa och sökte ersättning under perioden från 1 juli till 30 september skulle ha uppfyllt ett avgiftsvillkor på sex månader. Om de sökte ersättning mellan 1 oktober och 31 december ett avgiftsvillkor på sju månader.

Arbetsvillkor

Vad gäller arbetsvillkoret gick man ifrån dagvillkoret till ett villkor som baserades på arbetade timmar per månad. Detta villkor gjorde att fler grupper fick svårare att kvalificera sig för ersättning, till exempel deltidsarbetande och ungdomar. Arbetsvillkoret kunde uppfyllas på två alternativa sätt, genom det allmänna arbetsvillkoret eller det särskilda.

Allmänt arbetsvillkor

Det allmänna arbetsvillkoret kunde enbart uppfyllas med reguljärt arbete eller betald ledighet och krävde minst 75 timmars arbete per månad under 5 månader. Alternativet var att man under 10 månader hade arbetat minst 65 timmar per månad. För att kunna få ersättning första gången man sökte ersättning krävdes ett uppfyllt allmänt arbetsvillkor.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

Särskilt arbetsvillkor
I det särskilda arbetsvillkoret kunde förutom förvärvsarbete även jämställd tid inräknas. Om någon del av ett arbetsvillkor utgjordes av jämställd tid betraktades det som ett särskilt arbetsvillkor. Det särskilda villkoret gav inte rätt till 450 ersättningsdagar.

Första gången en person sökte ersättning krävdes att det allmänna arbetsvillkoret var uppfyllt. För att därefter få en ny ersättningsperiod krävdes ett särskilt arbetsvillkor. För att på nytt få ersättning, en tredje period, krävdes återigen ett allmänt arbetsvillkor.

Beräkning av dagsförtjänst
Även här fanns två alternativa beräkningssätt. Antingen kunde dagsförtjänsten baseras på inkomsten i det arbete där arbetsvillkoret uppfylldes eller på inkomsten av allt förvärvsarbete under ramtiden. En medlem som utförsäkrades före utgången av 1994 och som under perioden hade uppfyllt villkoren för en ny period fick en ny ”oreducerad” ersättningsperiod på 300 alt. 450 ersättningsdagar utan avräkning.

Ersättningsnivå
Lägsta dagpenning höjdes från 198 till 245 kronor per dag. Högsta dagpenning låg kvar på 564 kronor.

- Medlemsvillkoret blir avgiftsvillkor
- Arbetsmarknadskassor
- Arbetsvillkoret blir ”månadsvillkor”
- Lägsta dagpenning höjs från 198 kronor till 245 kronor

1994

1995

Medlemsvillkor
Medlemsvillkoret återinfördes 1995, 12 månader för anställda och 24 månader för egna företagare. Avgiftsvillkoret gällde enligt övergångsregler till och med den 30 juni. Det innebar att en medlem som blev arbetslös under våren 1995 ansågs uppfylla medlemsvillkoret med sju avgiftsmånader under 1994. Arbetsmarknadskassorna lades ned i och med utgången av 1994 och skulle vara helt avvecklade juni 1996.

Arbetsvillkor
Ett nytt arbetsvillkor infördes. För att uppfylla detta krävdes arbete i minst 80 dagar fördelat på minst 5 månader inom en ramtid på 12 månader.

Deltidsregeln
Begränsningar i rätten att deltidsstämpla infördes. Regeln innebar bland annat att den som hade en tillsvidareanställning på deltid endast fick fyllnadsmarkera upp till heltid under en ersättningsperiod. Om tillsvidareanställningen på deltid kvarstod då ersättningsperioden var slut upphörde rätten att få ersättning, trots att ett nytt arbetsvillkor var uppfyllt.

Arbomutredningen
I juni tillsatte regeringen en utredning om arbetslöshetsförsäkringen. En enmansutredning med Birgitta Isaksson Perez. Målet med utredningen var en stabil arbetslöshetsförsäkring som skulle vara långsiktigt finansierad och som skulle tåla konjunktursvängningar. Utredningen skulle också studera förutsättningarna för en sammanhållen försäkring som innebar en integrering av arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet. Arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring skulle betonas.

- ”Återställare”
- Medlemsvillkoret tillbaka
- Arbetsmarknadskassorna bort
- Nytt arbetsvillkor; dagvillkor
- Arbom-utredningen

1995

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

Överklagandeinstans
AMS och Försäkringsöverdomstolen (FÖD) upphörde att vara överklagandeinstanser. De allmänna förvaltningsdomstolarna; Länsrätt, Kammarrätt och Regeringsrätt övertog arbetet. Som en följd av ändringarna i Förvaltningsprocesslagen fick nu kassorna en ny roll - att föra det allmännas talan i domstol

1996

Nu blev det återigen försämringar i försäkringen.
Kompensationsnivån sänktes till 75 procent av dagsförtjänsten. Orsaken till detta uppgavs vara det statsfinansiella läget och att en harmonisering av arbetslöshets- och socialförsäkringarna eftersträvades. Den högsta dagpenningen låg fortfarande på 564 kronor, en nivå som legat still sedan andra halvåret 1993. Den lägsta dagpenningnivån sänktes från 245 kronor till 230 kronor, vilket motsvarade det stödbelopp som KAS betalade ut.

Arbetsvillkor
Återigen förändringar vad gällde arbetsvillkoret! För att ha rätt till ersättning en första gång krävdes att arbetsvillkoret var uppfyllt enbart med förvärvsarbete - inte med så kallad jämställd tid. Dock kunde den som någon gång tidigare fått ersättning använda sig av jämställd tid för att uppfylla arbetsvillkoret.

Skärpta regler
Avstängningstiderna skärptes. Den som avvisade ett lämpligt arbete utan godtagbara skäl avstängdes som längst under 60 ersättningsdagar. Den som slutade ett arbete på egen begäran avstängdes som längst under 45 ersättningsdagar. Detta var en avsevärd skärpning av avstängningsreglerna. Tidigare blev de som lämnade sin anställning utan godtagbara skäl eller avvisade ett lämpligt arbete avstängda från ersättning under 20 ersättningsdagar.

Det infördes även hårda sanktioner mot ”fusk”. Förutom återbetalning och frånkännande av ersättning i minst 130 ersättningsdagar var medlemmen tvungen att förvärvsarbeta minst 80 dagar innan ersättning återigen kunde bli aktuell.

- Kompensationsnivån sänks från 80 till 75 procent
- Lägsta dagpenning sänks till 230 kronor
- ”Rent arbetsvillkor” första gången
- Avstängningsreglerna skärps

1996

Ny åtgärd
Möjlighet för äldre långtidsarbetslösa att få ett offentligt tillfälligt arbete - OTA, infördes från november. Ersättningen motsvarade dagpenningen från a-kassan plus 45 kronor per dag för den som fick åtgärden på heltid.

Från och med 1 juli 1997

Arbetsvillkor
Ett nytt arbetsvillkor infördes. Riksdagen ansåg att det tidigare villkoret, 80 arbetade dagar fördelade på minst fem månader, inte innebar en tillräcklig anknytning till arbetsmarknaden. Det nya villkoret kräver att den arbetslöse under en ramtid på 12 månader före arbetslösheten arbetat minst sex månader och minst 70 timmar per månad. Ett alternativt villkor infördes också. Där krävs att en person arbetat minst 45 timmar per månad i sex sammanhängande månader och att det totala antalet arbetade timmar uppgår till minst 450.

I och med att arbetsvillkoret förändrades påverkar detta även reglerna för ramtidsberäkning och beräkning av normalarbetstid.

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

- Förändringar i tre steg, 1/7, 29/9 och 29/12
- Arbetsvillkor - månadsvillkor igen
- Nya regler om studier
- Avgångsvederlag
- TAE
- UBS
- Företagare
- Kompensationsnivån höjs till 80 procent och dagpenningen höjs till 580 kronor
- Bisyssleregler

1997

Avgångsvederlag
Nya regler för avgångsvederlag infördes. Tidigare togs inte någon hänsyn till vederlagets storlek utan medlemmen var ersättningsberättigad då uppsägningstid enligt Lagen om anställningsskydd fullgjorts. Förändringen innebär att avgångsvederlaget räknas om till arbetad tid med utgångspunkt i vederlagets storlek. Detta divideras sedan med genomsnittlig månadslön för att få fram hur många månader vederlaget ska motsvara i arbetad tid.

Nya arbetsmarknadspolitiska åtgärder
Långtidsarbetslösa som fyllt 60 men inte 65 år och som beslutat sig för att lämna arbetsmarknaden, erbjöds tillfällig avgångsersättning (TAE). Ersättningen betalas ut fram till de får ålderspension. Resursarbeten infördes och en ny form av projekt introducerades. Det särskilda utbildningsbidraget (UBS) infördes som ett led i regeringens satsning på Kunskapslyftet.

Från och med 29 september 1997

Kompensationsnivån höjdes från 75 till 80 procent av tidigare dagsförtjänst. Högsta dagpenningnivån låg dock kvar på 564 kronor.

Nya, komplicerade, regler om studier infördes. Huvudregeln är att ersättning inte får betalas ut under studietid. I vissa fall kan dock studier med studiestöd och arbetslöshetsersättning kombineras.

Företagare kan nu få ersättning vid tillfälligt uppehåll i företagandet. Beräkning av dagpenning för företagare förändrades. Från att tidigare ha räknat på det bästa av de tre senaste årens inkomster ska nu en genomsnittsberäkning göras på de tre år som föregått avvecklingsåret. Om en person som tidigare haft en varaktig anknytning till arbetsmarknaden som anställd lägger ner sitt företag inom tolv månader kan normalarbetstid och inkomst istället grundas på anställningen.

I bisyssleregerna infördes beloppsbegränsningar. Tidigare krävdes endast att extraarbetet varaktigt hade utförts vid sidan av ett heltidsarbete. Nu krävs förutom detta att inkomsten i extraarbetet varit begränsad. Taket för inkomsten i extraarbetet sattes till 1400 kronor per vecka. Varaktighetsbegreppet utökas till att omfatta sex månader - det vill säga motsvarande arbetsvillkoret.

Högsta dagpenningen höjdes 29 december till 580 kronor. Lägsta dagpenningen höjdes till 240 kronor.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

1998 En allmän och sammanhållen arbetslöshets-försäkring

Vi fick tre nya lagar som gäller arbetslöshetsförsäkringen:

- *Lag om arbetslöshetsförsäkring* som innehåller försäkringsbestämmelserna
- *Lag om arbetslöshetskassor* som reglerar den föreningsrättsliga delen
- och den så kallade *Införandelagen*.

Detta var resultatet av den så kallade Arbom-utredningen som lämnade sin slutrapport hösten 1996. Ett av målen med utredningen var att få en allmän och sammanhållen arbetslöshetsförsäkring. Tanken var att arbetslöshetsförsäkringen skulle bli tillgänglig för alla med en viss anknytning till arbetsmarknaden.

Den nya sammanhållna försäkringen består av en grundförsäkring med ett grundbelopp och en frivillig försäkring med inkomstrelaterad ersättning.

Lagen om kontantarbetsmarknadsstöd (KAS) upphör att gälla. Tidigare kunde den som inte var med i någon a-kassa, eller inte varit med tillräckligt länge, få ersättning från KAS. Med den sammanhållna försäkringen får a-kassorna uppgiften att betala ut även grundbeloppet till sina medlemmar. Den som inte uppfyller ett arbetsvillkor kan istället söka ersättning med studerandevillkoret som grund. Ett sådant villkor fanns tidigare i KAS.

Studerandevillkoret
För att få ersättning krävs bland annat att ett arbetsvillkor är uppfyllt. Om en person inte har arbetat i den omfattning som krävs kan ersättning ändå betalas ut om studerandevillkoret är uppfyllt.

Den som avslutat en heltidsutbildning på minst ett läsår kan få ersättning från grundförsäkringen trots att arbetsvillkoret inte är uppfyllt. För ersättning krävs att utbildningen berättigat till studiesocialt stöd. Det krävs också att man efter utbildningen stått till arbetsmarknadens förfogande som arbetssökande eller arbetat i 90 dagar. Kvalifikationstiden (de 90 dagarna) måste ligga inom en ramtid på tio månader efter det att studierna avslutats. Den som uppfyllt studerandevillkoret kan även bli medlem i en kassa, inom vars verksamhetsområde man bedrivit studierna.

Alfa-kassan
En ny kompletterande a-kassa bildas, Alfa-kassan. Den ska fungera konkurrensneutralt mot befintliga a-kassor och vara en genomgångskassa till dess att man fått förankring på arbetsmarknaden och kan söka inträde i någon av branschkassorna. Till Alfa-kassan kan alla som uppfyller inträdesvillkoret genom arbete, eller studerandevillkoret, ansluta sig till den inkomstrelaterade försäkringen. Utöver denna del får Alfa-kassan i uppgift att betala ut grundbeloppet till den som inte är medlem i någon a-kassa.

Inträdesvillkoret
Inträdesvillkoret för att bli medlem i en a-kassa skärptes. Nu krävs arbete i genomsnitt 17 timmar per vecka i fyra veckor under en sammanhållen period av fem veckor samt att man fortfarande arbetar i samma omfattning.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

Bisyssla
Inkomstgränsen i bisysslan höjdes från 1.400 kronor till 1.440 kronor per vecka vilket motsvarar sex grundbelopp.

Studier
Heltidsutbildning måste vara avslutad för att kunna hoppas över vid fastställande av arbetsvillkoret. Därmed begränsas möjligheten att få arbetslöshetsersättning under sommarferien för dem som inte avslutat sina studier.

- Allmän och sammanhållen försäkring
- Grundförsäkring och inkomstbortfallsförsäkring
- Studerandevillkoret
- Alfa-kassan
- Inträdesvillkoret skärps
- Inkomstgräns i bisyssla höjs till 1.440 kronor per vecka

1998

1999

Året präglades av ett lugn på lagstiftningsområdet. De regeländringar som kom rörde i huvudsak det arbetsmarknadspolitiska området.

2000

"En förnyad arbetsmarknadspolitik för delaktighet och tillväxt"

I augusti 2000 infördes förändringar inom arbetsmarknadspolitiken som förstärker kravet på att den arbetssökande aktivt måste söka arbete. Tillsammans med den arbetssökande upprättas en handlingsplan på arbetsförmedlingen för att underlätta jobbsökandet. Med anledning av att regeringen anser att arbetslinjen behöver stärkas inrättas aktivitetsgarantin. Garantin riktar sig till dem som fyllt 20 år och riskerar att bli eller är långtidsinskrivna hos arbetsförmedlingen, det vill säga att man har varit aktuell på arbetsförmedlingen i 2 år eller mer. Den som deltar i aktivitetsgarantin får aktivitetsstöd.

Deltidsarbetslösa ska kunna behålla sitt arbete och resterande tid erbjudas aktivitet inom aktivitetsgarantin. En arbetssökande ska när som helst under ersättningsperioden kunna anvisas till garantin. Aktiviteter inom garantin ska kunna hoppas över och i det fall det rört sig om reguljärt arbete läggs det till grund för att uppfylla ett nytt arbetsvillkor.

Lämnar aktivitetsgarantin gör den som har reguljärt arbete mer än sex månader, påbörjar reguljär utbildning som inte berättigar till aktivitetsstöd eller själv väljer att lämna den.

Inom ramen för aktivitetsgarantin finns ett nytt särskilt anställningsstöd för personer som är 57 år eller äldre och som är eller riskerar långtidsinskrivning. Det särskilda anställningsstödet förutsätts underlätta för dessa personer att åter komma ut på den reguljära arbetsmarknaden.

- Arbetsmarknadspolitik för delaktighet och tillväxt prop.139
- Aktivitetsgarantin införs
- Handlingsplaner för att underlätta arbetssökande
- Aktivt arbetssökande del av grundvillkoret

2000

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

2001

5 februari 2001

Handlingsplan
Nytt är att handlingsplanen räknas in som grundvillkor för rätten till ersättning. Det vill säga, för att ha rätt till a-kasseersättning ska den sökande inom tre månader i samråd med arbetsförmedlingen medverka till att en handlingsplan upprättas. Handlingsplanen ska innehålla de rättigheter och skyldigheter den sökande har. Där ska också framgå vilka krav som ställs utifrån den sökandes förutsättningar när det gäller sökaktivitet och aktuella sökområden, det vill säga både yrkesmässigt och geografiskt.

Under de första 100 dagarna i ersättningsperioden finns möjlighet för den arbetssökande att begränsa sitt sökområde till yrkesområde och geografiskt närområde. Efter 100 dagar vidgas sökområdet både yrkesmässigt och geografiskt.

Handlingsplanen anger även vad som är att anse som lämpligt arbete respektive arbetsmarknadspolitiskt program. I handlingsplanen framgår även konsekvenserna av att avvisa sådana erbjudanden.

Ny ersättningsperiod och förlängning av ersättningsperioden
Ersättningsperioden blir nu 300 dagar för alla, oavsett ålder. En person som uppfyller ett nytt arbetsvillkor under pågående period kan beviljas en ny ersättningsperiod på 300 dagar när perioden löpt ut. Om den arbetssökande inte uppfyller ett arbetsvillkor när ersättningsperioden löpt ut och inte heller enligt arbetsförmedlingen bör erbjudas en aktivitet i aktivitetsgarantin, kan ersättningsperioden förlängas med längst 300 ersättningsdagar. Här krävs inget nytt arbetsvillkor.

Reguljärt arbete, arbete med lönebidrag, skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare och anställning inom Samhall AB ligger till grund för ett arbetsvillkor. Detsamma gäller fullgjord totalförsvarsplikt eller uppburen föräldrapenning, dock tillsammans högst två månader. Däremot återkvalificerar inte längre deltagande i arbetsmarknadspolitiska program till en ny ersättningsperiod. Anställning med anställningsstöd återkvalificerar dock till ny ersättningsperiod undantaget anställning med särskilt anställningsstöd.

Nedsättning av dagpenning
Nedsättning av dagpenning införs som sanktion i regelverket. Förändringen innebär en period av nedsättning av dagpenningen vid ett avvisande, det vill säga när en person avvisar lämpligt arbete/arbetsmarknadspolitiskt program eller när den sökande orsakat att anställning inte kommit till stånd. Vid det första avvisandet sätts dagpenningen ned med 25 procent under 40 ersättningsdagar. Vid ett andra avvisande under samma ersättningsperiod sätts dagpenningen ned med 50 procent under 40 ersättningsdagar. Vid det tredje avvisandet inom samma ersättningsperiod upphör ersättningsrätten och ett nytt arbetsvillkor måste uppfyllas för att åter få rätt till ersättning.

Överhoppningsbar tid
De arbetsmarknadsprogram som inte återkvalificerar till ny ersättningsperiod utgör överhoppningsbar tid. Även tid med starta eget-bidrag utgör överhoppningsbar tid. Enligt en ny tidsbegränsning för den överhoppningsbara tiden kan den omfatta högst 7 år.

Studerandevillkoret
För den som är under 20 år när ramtiden för studerandevillkoret gått till ända införs en förändring. Under förutsättning att den sökande har fullföljt en treårig gymnasieutbildning förlängs ramtiden fram till 20-årsdagen.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

Inträde
Tidigare praxis blir lagreglerad. Inträdet i a-kassan sker första dagen i den kalendermånad som förvärvsarbete påbörjades. Inträdet bör emellertid inte anses ha skett före den första dagen i den kalendermånad som ansökan om medlemskap görs. Vidare gäller att den som redan är medlem i en a-kassa men arbetar inom en annan kassas verksamhetsområde, inte på nytt behöver uppfylla arbetskravet vid inträde för att få byta kassa.

Utträde
Om en medlem anses ha utträtt ur arbetslöshetskassan på grund av bristande betalning ska kassan direkt efter att ha fattat beslutet om utträde informera den enskilde om beslutet. Beslutet som rör rätten till medlemskap kan omprövas av kassan och får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

- Handlingsplanen del av grundvillkoret
- Möjlighet att begränsa sitt sökområde i 100 dagar
- Ersättningsperioden 300 dagar för alla åldrar
- Möjlighet till förlängning av ersättningsperiod
- Nedsättning av dagpenning
- Arbetsmarknadsprogram återkvalificerar ej till ny a-kasseperiod
- Praxis för medlemsinträde har blivit lag
- Förhöjd dagpenning
- Höjning av den lägsta dagpenningen

2001

2 juli 2001

Förhöjt belopp
Under de första 100 ersättningsdagarna kan inkomstrelaterad dagpenning betalas ut med förhöjt belopp. Höjningen är högst 100 kronor vilket innebär att ersättningen kan högst vara 680 kronor per dag.
Tillsvidareanställda på deltid kan som längst få förhöjt belopp under 20 veckor.

Samordning sker med aktivitetsstöd och särskilt utbildningsbidrag vilket innebär att sammanlagt får högst 100 ersättningsdagar med förhöjt belopp betalas ut.

Höjning av den lägsta dagpenningen
För den som har heltidsarbetat höjs grundbeloppet och den lägsta inkomstrelaterade ersättningen till 270 kronor per dag. Höjningen av grundbeloppet innebär att inkomst-gränsen vid godkännande av bisyssla höjs till 1.620 kronor i genomsnitt per vecka.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

2002

1 juli 2002

Höjning av den lägsta och den högsta dagpenningen
Den 1 juli höjs lägsta respektive högsta dagpenning. Grundbeloppet och den lägsta ersättningen gällande inkomstrelaterad ersättning höjs till 320 kronor för den som före arbetslösheten har arbetat heltid. Den högsta dagpenningen höjs med 100 kronor till 680 kronor. Det förhöjda beloppet höjs till 730 kronor.

Offentlighet och sekretess
Reglerna om offentlighet och sekretess blir tillämpliga när det gäller a-kassornas prövning av ersättningsärenden.

A-kassornas verksamhet med arbetslöshetsförsäkringen förs in i bilagan till sekretesslagen. Uppgifter i ärenden om medlemskap, kassornas interna organisation och administration omfattas inte av de nya reglerna.

- Grundbelopp och lägsta dagpenning höjs till 320 kr
- Högsta dagpenning höjs till 680 kr
- Det förhöjda beloppet höjs till 730 kr
- Från och med 1 juli omfattas a-kassorna av reglerna om offentlighet och sekretess
- Elektroniskt informationsutbyte av uppgifter mellan a-kassorna, försäkringskassan och CSN lagregleras.

2002

Uppgiftsskyldighet
Uppgiftsskyldigheten mellan a-kassorna, CSN och försäkringskassorna regleras så att uppgifter kan lämnas utan hinder av sekretess.

Avdragsgill medlemsavgift
Från och med inkomståret 2002 (2003-års taxering) blir avgiften till arbetslöshetskassan och fackföreningen till viss del avdragsgill.

2003

1 september 2003

Aktivitetsgarantin
Från och med den 1 september infördes förändringar för dem som deltar i aktivitetsgarantin. Vissa övergångsbestämmelser infördes för dem som hade påbörjat garantin före den 1 september.

- Nya regler för arbetslösa som deltar i aktivitetsgarantin
- Sänkt tak i sjukförsäkringen för arbetslösa

2003

I korthet innebar förändringarna att den som påbörjar aktivitetsgarantin inte har rätt att återgå till en påbörjad ersättningsperiod i arbetslöshetsförsäkringen. Endast arbete utfört efter inträdet i aktivitetsgarantin får räknas med vid uppfyllandet av arbetsvillkoret.

Dagpenning till den som deltagit i aktivitetsgarantin får, om det är till fördel för den sökande, lämnas med samma belopp som aktivitetsstödet under tiden i aktivitetsgarantin. Denna möjlighet gäller den som ansöker om ersättning inom 12 månader från det att den sökande lämnade aktivitetsgarantin.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Ett särskilt studerandevillkor (19 § ALF) infördes för en arbetssökande som i enlighet med handlingsplanen lämnat aktivitetsgarantin för heltidsstudier. Detta villkor innebär att arbetslöshetsersättning lämnas utan att den sökande uppfyller arbetsvillkoret om sökanden genomgått och avslutat en utbildning på heltid om minst ett läsår och som berättigar till studiestöd.

Ersättning kan lämnas enligt grund- eller inkomstbortfallsförsäkringen. I det särskilda studerandevillkoret finns ingen kvalifikationstid, som i studerandevillkoret i övrigt, däremot ska ersättning sökas inom tio månader från det att studierna avslutats.

2004

1 januari 2004

Ny tillsynsmyndighet: IAF
Från och med den 1 januari upphör Ams att vara tillsynsmyndighet för a-kassorna. En ny myndighet bildas, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF. Den nya myndigheten lokaliseras till Katrineholm. IAF får ansvar för granskningen av arbetslöshetskassorna och arbetsförmedlingarnas kontrollfunktion i arbetslöshetsförsäkringen. Ams svarar fortfarande för utbetalning av statsbidrag till a-kassorna.

1 september 2004

Lämpligt arbete
Den 1 september utfärdar IAF nya föreskrifter angående begreppet ”lämpligt arbete”. I sak innebär föreskrifterna inte några större förändringar mot de kommentarer som tidigare fanns till lagtexten. Syftet med att utfärda föreskrifter har varit att öka likformigheten i kassornas bedömningar av lämpligt arbete.

I föreskriften poängteras det att arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring.

Sökanden måste redan från första arbetslösa dagen försöka undanröja hinder som begränsar möjligheten att kunna ta ett arbete.

- IAF blir ny tillsynsmyndighet för a-kassorna
- Avgift till Alfa-kassan införs vid utbetalning av grundbelopp
- Nya föreskrifter om ”lämpligt arbete”

2004

Vidare ändras begreppet ”lokal bundenhet” till ”geografiskt begränsat sökområde”. Det begränsade sökområdet innefattar ett sökområde där bortovaron från hemmet är högst 12 timmar per dag. Om sökanden av familjeskäl är hindrad att utöka sitt sökområde efter de 100 första dagarna kan han/hon få ytterligare skälig tid att ”få bort hindret”. Om hindret skulle uppstå efter de 100 första dagarna av ersättningsperioden kan sökanden också få skälig tid att få bort hindret.

Sökanden måste ta hjälp av sociala myndigheter och/eller hälso- och sjukvården för att få bort hindret.

2005

1 januari 2005

E 301 och E 302
Intygshanteringen av E 301 och E 302 förs över från tillsynsmyndigheten IAF till a-kassorna den 1 januari. För den som inte är medlem i någon a-kassa inhämtar och utfärdar Alfa-kassan intygen. Intyg E 301 styrker försäkrings- och arbetsperioder som är fullgjorda i ett annat EU/EES-land än där arbetslöshetsersättning söks. En arbetslös person kan i vissa länder få högre dagpenning om han/hon har familjemedlemmar i ett annat EU/EES-land. Uppgifter om familjemedlemmarna styrks på intyg E 302.

2006

1 juli 2006

Flytt ej längre giltigt skäl för egen uppsägning

Reglerna kring avstängning på grund av egen uppsägning skärptes från och med 1 juli 2006. Till och med 30 juni 2006 var flytt av hem enligt regelverket ett giltigt skäl för egen uppsägning. Med flytt av hem menades en situation då den sökandes hem har flyttats till en ny ort på grund av att hans eller hennes make/maka/sambo har fått en tillsvidareanställning, etablerat eller flyttat sin näringsverksamhet eller börjat en utbildning som är avsedd att pågå längre tid än ett läsår på den nya orten, som inte ligger på dagpendlingsavstånd från den gamla. Denna anledning för egen uppsägning betraktas från och med 1 juli 2006 inte längre som ett giltigt skäl till egen uppsägning.

- Flytt av hem ej längre ett giltigt skäl till egen uppsägning
- Återbetalningsskyldighet för den som retroaktivt fått lön eller ekonomiskt skadestånd för samma tid som denne fått arbetslöshetsersättning

2006

Återbetalningsskyldighet vid retroaktiv lön eller ekonomiskt skadestånd
En ny regel om återbetalningsskyldighet infördes den 1 juli 2006 i 68 a § ALF. Den som fått arbetslöshetsersättning och senare fått lön eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön för samma tid ska enligt den nya 68 a § återbetala arbetslöshetsersättningen.

2007 – Förändringarnas år i arbetslöshetsförsäkringen

2007 var ett turbulent förändringarnas år inom arbetslöshetsförsäkringen. Trots massiv kritik från a-kassorna, fackförbunden och allmänheten genomförde den borgerliga regeringen ett stort antal ändringar i arbetslöshetsförsäkringen i omgångar under året. ”En arbetslöshetsförsäkring för arbete” hette regeringens proposition där reglerna kring arbetslöshetsersättning skärptes och som kom att väcka mycket diskussion under hösten 2006, innan de nya reglerna och nya medlemsavgifterna trädde i kraft i januari 2007. Höjda medlemsavgifter i kombination med förändringarna i regelverket ledde till att över 300 000 medlemmar hade lämnat a-kassorna i början av juli 2007.

SO ARBETSLÖSHETSKASSORNAS SAMORGANISATION

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

1 januari 2007

- Förhöjd dagpenning togs bort
- Arbetsvillkor skärptes
- Överhoppningsbar tid begränsades till 5 år
- Normalarbetstid och – inkomst beräknas alltid på 12 månader
- Ny omräkningstabell
- Hjälpregeln togs bort
- Möjligheten att höja NA/Df efter 25 veckors avbrott i arbetslösheten togs bort
- Ny ersättningsnivå vid nyprövning
- Ingen ersättningsrätt under ferieuppehåll från studier
- Studerandevillkoret togs bort
- Förhöjd finansieringsavgift till staten

2007-01-01

Förhöjd dagpenning försvinner
Den förhöjda dagpenningen försvinner och den högsta dagpenningen blev därmed 680 kronor.

Skärpning av arbetsvillkoret
Arbetsvillkoret skärps och nu krävs 80 arbetade timmar för att en månad ska få räknas med i arbetsvillkoret (tidigare 70 timmar).

Tidsgräns för överhoppningsbar tid
Överhoppningsbara tiden begränsas till fem år (tidigare sju år).

Beräkning av ersättning
Beräkningssättet för ersättningsgrundande uppgifter (normalarbetstid och dagsförtjänst) ändras så att de alltid måste beräknas på 12 månader även om den sökande har arbetat mindre än 12 månader. Den så kallade hjälpregeln tas bort vilket innebär att all frånvaro från arbetet – även sjukdom och vård av sjukt barn – påverkar normalarbetstiden och normalinkomsten negativt. Tid man får lön för – till exempel betald semester – räknas dock inte som frånvaro.

Möjligheten att höja de dagpenninggrundande uppgifterna genom att under avbrott i arbetslösheten (minst 25 sammanhängande veckor) arbeta med högre lön och längre veckoarbetstid togs bort.

Nyprövning
Vid slutet av den arbetslöses ersättningsperiod ska a-kassan pröva om denne uppfyller ett nytt arbetsvillkor och därmed har rätt till en ny ersättningsperiod. Reglerna kring denna så kallade nyprövning ändrades. Den som uppfyller ett nytt arbetsvillkor och därmed har rätt att få en ny ersättningsperiod ska få 65 % av den gamla dagsförtjänsten eller 80 % av dagsförtjänsten i det nya arbetsvillkoret som sin dagpenning. Normalarbetstiden beräknas på nytt (på 12 månader). Det alternativet – gammal normalarbetstid och 65 % av den gamla dagsförtjänsten <u>eller</u> ny normalarbetstid och 80 % av den nya dagsförtjänsten – som ger högst dagpenning ska väljas.

Studerandevillkoret och rätt till ersättning under ferieuppehåll försvinner
Möjligheten att få ersättning under ferieuppehåll från studier tas bort. Den som har studerat måste ha avslutat eller definitivt avbrutit sina studier för att kunna få arbetslöshetsersättning. Studerandevillkoret tas bort vilket innebär att det enda sättet att kvalificera sig för arbetslöshetsersättning är genom arbete.

Höjning av medlemsavgifter
Från den 1 januari 2007 betalar arbetslöshetskassorna en förhöjd finansieringsavgift till staten. Medlemsavgiften består därmed av tre delar: grundavgiften, finansieringsavgiften och den förhöjda finansieringsavgiften. Grundavgiften och finansieringsavgiften ska betalas av samtliga medlemmar, både av dem som är helt arbetslösa och de som inte är helt arbetslösa. Den förhöjda finansieringsavgiften ska bara betalas av de medlemmar som inte är helt arbetslösa.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

5 mars 2007

Nya ersättningsnivåer
Ersättningsnivåerna i arbetslöshetsersättningen ändras igen. Ersättningsnivån för dag 1-200 i ersättningsperioden blir 80 %, för dag 201-300 70% och från och med dag 301 65%. För personer som har barn under 18 år när den 300 ersättningsdagen infaller bestäms en ersättningsnivå på 70 % under ersättningsdag 301-450. Eftersom en ersättningsperiod fortfarande är 300 ersättningsdagar kan ersättningsdag 301-450 vara aktuell för en person som får eller har redan fått sin ersättningsperiod förlängd med 300 ersättningsdagar.

Ersättning från Försäkringskassan i form av aktivitetsstöd samordnas med arbetslöshetsersättningen retroaktivt från 1 januari 2007. Det totala antalet dagar som betalats ut avgör vilken ersättningsnivå man får.

- Ersättningsnivåerna ändrades
- Ersättningsnivåerna för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd samordnas retroaktivt fr.o.m. 1 januari

2007-03-05

2 juli 2007

Möjligheten att höja dagpenningen återställs
Möjligheten att höja de dagpenninggrundande uppgifterna genom att fastställa en ny normalarbetstid (och dagsförtjänst) för den som på grund av arbete har haft ett sammanhängande avbrott i minst 25 veckor under ersättningsperioden – det vill säga möjligheten som togs bort från 1 januari 2007 – återställs från och med 2 juli 2007.

Nya regler om förlängning
Möjligheten att få sin ersättningsperiod förlängd tas bort. Personer som har barn under 18 år när den 300:e ersättningsdagen infaller får dock sin period ”förlängd” med 150 ersättningsdagar och ersättningsnivån för de extra 150 dagarna är 70 procent.

Sökområdet
Möjligheten för arbetslösa att under de första hundra arbetslösa dagarna begränsa sitt sökområde såväl yrkesmässigt som geografiskt tas bort.

- Möjligheten att höja NA/Df efter 25 veckors avbrott i arbetslösheten återinfördes
- Förlängning av ersättningsperioden togs bort
- Ersättningsperiod på 450 dagar för den som har barn under 18 år
- Möjligheten att begränsa sitt sökområde togs bort
- Reglerna för bisyssla skärptes
- Aktivitetsgarantin ersattes med jobb- och utvecklingsgaranti

2007-07-02

Bisyssla
Reglerna för bisyssla skärps. Den sökande ska ha arbetat med egen verksamhet eller haft en extraanställning parallellt med en heltidsanställning i minst 12 månader för att det ska vara en bisyssla (tidigare sex månader).

Jobb- och utvecklingsgaranti
Jobb- och utvecklingsgarantin infördes för att ersätta aktivitetsgarantin.

1 augusti 2007 – Bidragsbrottslagen

Från och med 1 augusti 2007 gäller bidragsbrottslagen som även har betydelse för a-kassornas verksamhet. Den som från och med 1 augusti 2007 lämnar oriktiga uppgifter till en a-kassa riskerar att dömas för bidragsbrott och påföljden kan bli fängelse i högst två år eller vid ringa brott böter. Inte bara medvetna utan även grovt oaktsamma handlingar är straffbara. Det som är speciellt med bidragsbrottslagen är att brotten är fullbordade så snart det föreligger fara för att ersättning lämnas felaktigt. Någon felaktig utbetalning

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

behöver därmed inte ske för att man ska kunna döma den sökande för bidragsbrott. Den som själv före utbetalning rättar till den felaktiga uppgiften ska dock inte straffas. A-kassorna är enligt denna lag skyldiga att anmäla misstänkta bidragsbrott till polisen eller åklagarmyndigheten.

1 oktober 2007

Aktivitetsstöd och ersättningsperiodens längd
Från och med oktober 2007 läggs dagar med aktivitetsstöd och arbetslöshetsersättning samman vid beräkning av ersättningsperiodens längd. Ersättning lämnas under längst 300 dagar (450 dagar för föräldrar till barn under 18 år) och dagar då den sökande fått aktivitetsstöd jämställs alltså med dagar då denne fått arbetslöshetsersättning. En ersättningsperiod består därmed av 300/450 dagar med arbetslöshetsersättning och/eller aktivitetsstöd.

3 december 2007

Jobbgaranti för ungdomar
Den 3 december 2007 infördes jobbgarantin för ungdomar. Den ersätter ungdomsinsatserna kommunala ungdomsprogram och ungdomsgarantin. Jobbgarantin infördes för ungdomar 16-24 år som under en period av tre sammanhängande månader varit arbetslösa och anmälda som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.
Deltagaren i jobbgarantin för ungdomar kan antingen få utvecklingsersättning eller aktivitetsstöd. Den som inte har fyllt 18 år och inte är berättigad till arbetslöshetsersättning får ingen ersättning under deltagandet i jobbgaranti för ungdomar. Både utvecklingsersättningen och aktivitetsstödet hanteras och utbetalas av Försäkringskassan.

2008

7 april 2008

Ny deltidsbegränsningsregel
Den deltidsbegränsningsregel som funnits sedan 1995, och som bland annat innebar att personer med tillsvidareanställningar på deltid inte fått ta en ny ersättningsperiod i anspråk efter utförsäkring, upphör att gälla. Den ersätts av en ny deltidsbegränsning, som innebär att maximalt 75 av ersättningsperiodens dagar får användas som deltidsdagar. Med deltidsdag avses en ersättningsdag i en vecka som innehåller både arbete och ersättning. Resterande dagar i ersättningsperioden får endast användas i veckor där den sökande inte utfört något arbete.

En sökande som förbrukat sina 75 deltidsdagar anses ha giltig anledning att sluta sitt deltidsarbete på egen begäran utan att bli avstängd från ersättning, under förutsättning att inkomsten från deltidsarbetet understiger fastställd dagpenning som heltidsarbetslös. En sökande som förbrukat sina deltidsdagar har också godtagbara skäl att avvisa ett erbjudet arbete som understiger arbetsutbudet, om arbetsinkomsten från deltidsarbetet understiger 90 procent av den fastställda dagpenningen.

1 juli 2008

Arbetslöshetsavgift
Den förhöjda finansieringsavgiften ersattes 1 juli 2008 av en arbetslöshetsavgift. Konstruktionen att den avgiften endast ska betalas av icke arbetslösa medlemmar behålls. Definitionen av vem som skulle betraktas som arbetslös utökas dock. Före den 1 juli hade som arbetslös betraktats medlemmar som, under den kalendermånad som avgiften avsåg, fått arbetslöshetsersättning eller aktivitetsstöd och inte förvärvsarbetat. Nu inbegrips även

medlemmar som fått sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning eller tidsbegränsad sjukersättning och som under kalendermånaden saknat anställning eller varit arbetslösa företagare.

- Deltidsbegränsningsregel
- Arbetslöshetsavgift ersätter den förhöjda finansieringsavgiften
- Karens 7 dagar

2008

7 juli 2008

Utökad karens
Antalet karensdagar utökas från 5 till 7.

Förändringar gällande överhoppningsbar tid
Vård av eget barn som inte har fyllt 3 år eller vård av adoptivbarn i 3 år efter barnets ankomst i familjen räknas som överhoppningsbar tid om den sökande omedelbart innan ledigheten uppfyller ett arbetsvillkor. Om man inte omedelbart innan ledigheten uppfyller ett arbetsvillkor är vård av barn överhoppningsbart om barnet inte har fyllt 2 år eller gällande adoptivbarn i 2 år efter barnens ankomst i familjen.

Obligatorieutredning – slutrapport 30 september 2008
Utredningen avseende en obligatorisk inkomstbortfallsförsäkring tillsattes 28 juni 2007. Det var frågan om en enmansutredning och Sören Öman var utredare. Utredaren lämnade ett delbetänkande (SOU 2008:54) den 15 maj 2008 avseende de delar av uppdraget som rör författningsändringar som bedöms nödvändiga för att genomföra en obligatorisk försäkring den 1 juli 2009. Delbetänkandet remissbehandlades. Remisstiden löpte ut i augusti 2008. Uppdraget i övrigt redovisades 30 september 2008. I budgetpropositionen som offentliggjordes september 2008 aviserade regeringen emellertid att de inte avsåg att gå vidare med obligatorieutredningens förslag om en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Det skulle innebära en alltför tekniskt komplicerad lösning ansåg regeringen. Hur en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring ska se ut, kommer att tas upp i en parlamentarisk utredning som ser över hela socialförsäkringssystemet.

Utredning – Trygghetssystemen för företagare. Betänkande i oktober 2008.
Utredningen tillsattes 2006 och lämnade i oktober 2008 betänkandet Trygghetssystemen för företagare. Utredningen hade i uppdrag att se över företagarnas försäkringsvillkor i trygghetssystemen och lämna förslag på tydligare och bättre regler. I utredningen föreslås bland annat ändrade regler för beräkningen av dagsförtjänst, bisyssla och företagarbegreppet.

2009

1 januari 2009

Tjänstledighet på grund av hälsoskäl
Den som beviljats tjänstledighet utan lön och som av hälsoskäl inte kan återgå till något arbete hos sin arbetsgivare kunde tidigare beviljas arbetslöshetsersättning endast under förutsättning att alla rehabiliteringsåtgärder hos arbetsgivaren och Försäkringskassan vidtagits.
Efter den 1 januari 2009 behöver alla rehabiliteringsåtgärder inte ha vidtagits av arbetsgivaren. Det räcker att den sökande enligt Försäkringskassans bedömning har arbetsförmåga i förhållande till arbetsmarknaden i övrigt och att arbetsgivaren har vidtagit de rehabiliteringsåtgärder som fram till tidpunkten för ansökan har varit möjliga.

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

Uppgiftsskyldighet
A-kassornas uppgiftsskyldighet utökas till att omfatta Kronofogdemyndigheten och socialnämnderna. Uppgiftsskyldighet gentemot socialnämnderna framgår av socialtjänstlagen. Uppgiftsskyldighet gentemot arbetsförmedlingen utökas till att även omfatta uppgift om bisyssla och deltidsstudier.

2 mars 2009

Ränta på återkrav
Från och med den 2 mars 2009 är a-kassorna skyldiga att ta ut ränta på återkrav av belopp som utbetalats från och med den 2 mars 2009.

Innehållande av ersättning vid nedsättning och avstängning
Från och med den 2 mars 2009 har kassorna större möjligheter att innehålla ersättning. Tidigare hade a-kassorna endast rätt att innehålla ersättning för det fall att det skulle kunna bli fråga om frånkännande av ersättning. Från och med den 2 mars 2009 kan kassorna också innehålla ersättning när det kan bli fråga om avstängning eller nedsättning.

1 juli 2009

Dubbla medlemsmånader 2009
För att uppfylla ett medlemsvillkor krävs i normalfallet att man har varit medlem i en arbetslöshetskassa i tolv sammanhängande månader. För att stimulera till ny- och återinträde i a-kassorna och för att öka möjligheten för fler att få inkomstrelaterad ersättning snabbare infördes en tillfällig reglering om medlemsvillkor. För varje medlemsmånad under år 2009 räknas ytterligare en månad bakåt i tiden, det vill säga medlemsmånaderna under år 2009 räknas dubbelt. Ändringen gäller endast månader under år 2009 men det är möjligt att dubblera medlemsmånader för år 2009 även om den sökande ansöker om ersättning efter år 2009.

Medräknande av socialförsäkringsförmåner – en ny ”hjälpregel”
Den 1 januari 2007 togs föreskriften med hjälpregeln bort och frånvaro skulle reducera normalarbetstiden. Från den 1 juli 2009 infördes det en ny variant av hjälpregeln. Tid då den sökande fått sjuklön från arbetsgivaren, ersättning från Försäkringskassan vid tvist om sjuklön, föräldrapenningförmån, sjukpenningförmån, havandeskapspenning, rehabiliteringspenning, ersättning för vård av närstående och smittbärarpenning ska räknas med vid beräkning av normalarbetstid och dagsförtjänst. Förmåner kan endast medräknas i månader som innehåller förvärvsarbete i sådan omfattning att de kan tillgodoräknas i ett arbetsvillkor. Regeln omfattar företagare och alla anställda oavsett anställningsform.

- Tjänstledighet pga hälsoskäl, ny bedömning
- Uppgiftsskyldighet utökas
- Ränta på återkrav
- Innehållande av ersättning vid eventuell avstängning/nedsättning
- Dubbla medlemsmånader 2009
- Ny ”hjälpregel”
- Inträdesvillkoren ändras

2009

Arbetskravet vid inträde försvinner
Inträdesvillkoret ändrades så att arbetskravet vid inträdet togs bort. Därmed har även den som inte arbetar vid ansökningstillfället rätt till inträde. Det som krävs är att den sökande vid ansökningstillfället arbetar inom arbetslöshetskassans verksamhetsområde <u>eller</u> att hans/hennes senaste arbete var inom dess verksamhetsområde. Denna förändring medför att även arbetslösa medlemmar har rätt att byta a-kassa.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Historik över

Arbetslöshetsförsäkringen från 1885 ⇨

2010

1 januari 2010

Begränsning gällande tid för ansökan om ersättning
För att en ansökan om arbetslöshetsersättning ska behandlas av arbetslöshetskassan måste den ha inkommit till kassan inom 9 månader från den tidpunkt ansökan avser. Görs inte ansökan i tid och det inte finns några synnerliga skäl är rätten till ersättning för den tidpunkten förlorad. Med ansökan avses kassakort.

Särskilda regler för långvarigt sjuka
För de som utförsäkras från sjukförsäkringen ska tillfällig arbetslöshetsersättning beräknas enligt särskilda regler. Det införs en tillfällig reglering för de utförsäkrade som ska gälla från och med den 1 januari 2010 till och med den 31 januari 2013. En före detta medlem i en arbetslöshetskassa, som fått sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning under maximal tid, som återinträder i en arbetslöshetskassa, ska kunna få inkomstrelaterad ersättning redan efter tre månaders medlemskap. Den överhoppningsbara tiden för en sökande som är utförsäkrad från sjukförsäkringen föreslås omfatta högst tio år när en ny ersättningsperiod beviljas.

Familje- och jourhemsföräldrar
Uppdrag som familjehem och jourhem ses som överhoppningsbar tid om uppdraget på socialnämndens begäran varit av sådan omfattning att den sökande varit tvungen att helt avstå från förvärvsarbete och mottagandet inte bedrivits yrkesmässigt.

Uppgiftsskyldighet
Uppgiftsskyldighet gentemot Pensionsmyndigheten införs.

Ändringar gällande arbetslöshetskassorna
En kassaföreståndare kan från och med den 1 januari 2010 vara föreståndare för fler än en arbetslöshetskassa samtidigt.
Arbetslöshetskassans styrelse får möjlighet att delegera rätten att fatta beslut i ärenden om uteslutning och frånkännande till kassaföreståndaren.
På begäran är arbetslöshetskassorna skyldiga att lämna uppgifter om medlemskap och ersättning till Statistiska centralbyrån.

29 april 2010

Socialförsäkringsutredning
I april 2010 beslutade regeringen att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté som ges i uppdrag att se över de allmänna försäkringarna vid sjukdom och arbetslöshet. Kommittén ska överväga förändringar som kan leda till mer hållbara sjuk- och arbetslöshetsförsäkringar. Arbetslinjen ska understödjas. Arbetslöshetsförsäkringen ska även fortsättningsvis ha karaktären av omställningsförsäkring.

I kommittédirektivet anger regeringen att det nuvarande arbetslöshetsförsäkringssystemet ska ändras så att alla som har förvärvsarbete och uppfyller arbetsvillkoret har rätt till inkomstrelaterad ersättning vid arbetslöshet. Storleken på arbetslöshetsersättningen ska ha anknytning till hur mycket avlönat arbete som utförts. Avgiften till systemet ska i viss mån anpassas till arbetslöshetsrisken. Eftersom obligatoriska betalningar till privaträttsliga föreningar i vissa fall kan strida mot skyddet för föreningsfriheten enligt bl.a. Europakonventionen ska noggranna överväganden göras vid konstruktionen av ett sådant förslag. Andra organisationsformer än den nuvarande ska övervägas för en framtida, obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008

Olika grader av organisatorisk harmonisering mellan sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna ska analyseras, bl.a. full harmonisering. Även möjligheten att införa ett enhetligt inkomstbegrepp för de olika försäkringssystemen ska utredas.
Kommitténs arbete ska slutredovisas i sin helhet senast den 15 maj 2013.

1 maj 2010

Nya EU-förordningar
27 EU-länder börjar tillämpa de nya EU-förordningarna 883/04 och 987/09. De gamla EG-förordningarna 1408/71 och 574/72 fortsätter att gälla för EES-länder, Schweiz och för tredjelandsmedborgare.

Förordningarna innehåller bestämmelser om ersättningsrätten för personer som reser eller flyttar inom EU. Syftet med de nya EU-förordningarna har varit att förenkla och modernisera både reglerna och språket. Den fria rörligheten har utökats genom att även företagare numera får möjlighet att överföra och tillgodoräkna sig perioder av verksamhet mellan vissa medlemsländer. Vidare får medlemsländerna förlänga sökanderesor till andra EU-länder från tre till sex månader. Dessutom finns nu möjlighet för gränsarbetare och oäkta gränsarbetare att samtidigt vara anmälda som arbetssökande på två länders arbetsförmedlingar.

31 maj 2010

Fortsatta studier - varaktighetskrav
Nytt varaktighetskrav på 15 veckor för den som har studerat vid sidan av arbete och vill fortsätta sina studier vid arbetslöshet införs. Ändringen innebär att den som fortsätter studier som han eller hon före arbetslösheten bedrivit på heltid vid sidan av heltidsarbete under minst 15 veckor kan ha rätt till arbetslöshetsersättning under studietiden. Samma varaktighetskrav gäller den som före arbetslösheten har arbetat och studerat på deltid och fortsätter studier på deltid med studiestöd.

5 juli 2010

Nya regler för företagare
Företagarbegreppet får en starkare koppling till inkomstskattelagen. Med företagare avses en fysisk person som bedriver sådan näringsverksamhet som avses i inkomstskattelagen och som han eller hon personligen utför arbete i och har ett väsentligt inflytande över.

- Tidsgräns för ansökan 9 månader
- Särskilda regler för långvarigt sjuka
- Familje- och jourhem = överhoppningsbar tid
- Nya EU-förordningar
- Varaktighetskrav för studier
- Nya regler för företagare

2010

Praxisen att en företagare inte är att betrakta som arbetslös efter överlåtelse av verksamhet om han eller hon fortsätter att arbeta i verksamheten eller har ett fortsatt väsentligt inflytande över verksamheten förs in i regelverket.

Det regleras i lagen att nödvändiga åtgärder som vidtagits i verksamheten på grund av oförutsedda händelser och arbete av ideell karaktär inte ska anses utgöra personligt utfört arbete.

Bestämmelserna om företagares arbetslöshet ändras. Möjligheten att uppbära arbetslöshetsersättning under ett tillfälligt uppehåll utökas från en gång per person och verksamhet till en gång vart femte år.

Underlaget för dagsförtjänstberäkningen för företagare ändras. Dagsförtjänsten ska nu grundas på den senast beslutade taxeringen eller om det är förmånligare för företagaren

på den genomsnittliga inkomsten från verksamheten under de två taxeringsår som föregått inkomståret i den senaste taxeringen.

Möjligheten för en företagare som före verksamhetens start haft en varaktig anknytning till arbetsmarknaden som anställd att basera ersättningen på anställningen istället för på företagsverksamheten utökas. En sökande som inom 24 månader lägger ned sin verksamhet kan nu under vissa förutsättningar få sin ersättning baserad på inkomster av anställning istället för inkomster från företaget.

Möjligheten att i dagsförtjänstberäkningen sammanlägga inkomster från företag och anställning regleras nu i lagtext.

Inkomstgränsen för bisyssla förändras för företagare. En företagare vars inkomst vid arbetslöshetens inträde överstiger 1.920 kronor per vecka kan nu få verksamheten godkänd som bisyssla. Avdrag från dagpenningen ska dock göras med det belopp som inkomsten från verksamheten överstiger inkomstgränsen. För bisyssla i form av anställning gäller samma regler som tidigare.

© Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) 2008